

УДК 336.774

РОЗВИТОК ЛІЗИНГОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Рибіна Лариса Олександрівна,

к.е.н., доцент

Сердюк Костянтин Юрійович

здобувач вищої освіти

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Анотація: Розкриті значення, сутність, обставини, які сприяли розвитку лізингової діяльності в Україні. Наведені переваги лізингу як інвестиційного ресурсу для учасників лізингових відносин.

Ключові слова: лізинг, законодавство, переваги, розвиток, інвестиційний ресурс

Якісні структурні перетворення української економіки, поглиблення економічних реформ вимагають дослідження додаткових фінансових ресурсів для оновлення наявного парку машин, обладнання та впровадження нових технологій. В розвинених країнах світу одним із ефективних джерел фінансування інвестицій є лізинг (більше 35% загального обсягу джерел фінансування інвестицій). Лізинг є більш гнучким інструментом, оскільки лізингові платежі, можна здійснювати в будь-якому зручному для лізингоодержувача вигляді, визначаючи різні терміни виплат за наростаючою чи спадною схемою.

Особливої актуальності в Україні набуває лізинг як механізм активізації виробництва, інвестиційного процесу, пожвавлення всієї національної економіки. Адже завдяки лізингу відбувається інтенсивне використання новітнього та високоефективного обладнання і технологій підприємствами з незначними оборотами та стартовим капіталом, оновлення морально та фізично застарілих засобів виробництва, прискорення процесу трансформації капіталу із

позикового у функціонуючий, що у свою чергу, стимулює інвестиційний попит із боку підприємницького сектора. Тому вирішення проблеми дефіциту ресурсів на основі реалізації сучасних методів та форм фінансового забезпечення інвестиційних процесів є актуальним та потребує розвитку лізингу основних засобів як форми інвестування капітальних вкладень.

Обґрунтування необхідності подальшого розвитку лізингових відносин в Україні на підставі аналізу його переваг для їх суб'єктів є метою даного дослідження.

Сучасний стан української економіки, коли більшість підприємств не мають у своєму розпорядженні фінансових ресурсів, необхідних для технічного оновлення виробництва, вимагає значного підвищення ролі лізингу, як ефективної форми розвитку підприємництва, що забезпечує можливість залучення ресурсів довго-і середньострокового фінансування виробничої діяльності суб'єктів господарювання. Це пов'язано із тим, що лізинг за своєю сутністю можна розглядати як інвестиційний ресурс, спрямований на оновлення основних виробничих засобів, удосконалення технологій та активізацію інноваційної діяльності [1].

Як інвестиційний ресурс лізинг визначає Господарський кодекс України, згідно якого «лізинг - це господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування другій стороні (лізингоодержувачу) на визначений строк майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоодержувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоодержувачем періодичних лізингових платежів» [2].

Але лізинг має особливості, які відрізняють його від інших способів інвестування і тим самим приваблює учасників лізингових відносин. Фінансовий лізинг має суттєві відмінності [3], наприклад:

- строк фінансового лізингу близький до строку нормативної амортизації;

- відсутнє право лізингоотримувача на дострокове розірвання угоди в односторонньому порядку;
- технічне обслуговування та ремонт здійснює лізингоотримувач;
- лізингоотримувач має переважне право придбати майно у власність по закінченні строку угоди.

Актуальність використання лізингу в Україні підкреслюють українські науковці. Вони відзначають переваги лізингу як для вітчизняних суб'єктів господарювання, так і для лізингодавців. Для суб'єктів господарювання переваги полягає в тому, що за умов нестачі власного капіталу є з'являється можливість використовувати взяті в лізинг майно «для вирішення поточних виробничих завдань, а також як заставу для здійснення інноваційної діяльності». По-друге, фінансовий лізинг чинним українським законодавством розглядається як фінансова послуга, відповідно, «підпадає під чіткий контроль з боку держави, що є запорукою гарантування прав та обов'язків сторін-учасників лізингових контрактів» [4].

Розвиток лізингових відносин в Україні стримує недолугість чинного законодавства. Але, як відзначають практики та експерти, Закон «Про фінансовий лізинг» [5], який набув чинності 13.06.2021 року, сприяв розвитку вітчизняного ринку лізингових послуг, зокрема активізував його роботу завдяки здешевленню фінансових послуг і посиленню захисту прав споживачів, врегулюванню взаємовідносин між учасниками лізингових відносин, зробив його більш прозорим і відкритим. Завдяки цьому закону відбувається досить швидке розширення сфер застосування лізингу, охоплення лізинговими послугами нових галузей, регіонів, секторів економіки.

Список літератури

1. Рибіна Л.О., Дзярик А.С. Переваги розвитку лізингових відносин в Українському малому бізнесі. Proceedings of the 15th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. October 12 - 14. 10. 2022. Pp. 417-419. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/>

(дата звернення 05.01.2023)

2. Господарський кодекс України, ст. 292 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 04.01.2023).

3. Черненко Н. О., Ковальчук Н. В. Аналіз стану сучасного ринку міжнародного лізингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2017. Вип. 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5636> (дата звернення: 26.10.2020)

4. Макалюк І. В. Скорик А. Ю. Аналіз тенденцій ринку фінансового лізингу в Україні. Науковотехнічний розвиток: економіка, технології, управління : матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8-9 квітня 2021 року. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 50-51. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/43395/1/Makaliuk_Skoryk_2021_Conf-NTR-ETU-XX.pdf (дата звернення 05.01.2023)